

Samenvatting

De gemeente Maastricht heeft samen met de gemeenten Heerlen en Sittard-Geleen besloten de bestaande dienstverlening aan expats en grenswerkers een langjarig perspectief te bieden en in samenhang verder te ontwikkelen. Het gaat om de Grensinfopunten Maastricht en Aachen/Eurode, de Services Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling Maastricht en Kerkrade en het Expat Centre Maastricht Region. Vanwege het regionale belang van de diensten voor de arbeidsmarkt van Zuid-Limburg financieren de drie steden de gezamenlijk aanpak in 2023. In 2023 stellen zij een samenwerkingsovereenkomst op, met de intentie 2024-2026 te dekken. Zij gaan op zoek naar cofinanciering door nieuwe partners. Met deze brede aanpak willen de gemeenten de grensoverstijgende arbeidsmarkt verder versterken. Aanvullend sluit de regio Zuid-Limburg zich aan bij de Talent Coalition van het Rijk. Met dit landelijke programma kunnen werkgevers beter worden gefaciliteerd in het aantrekken van gekwalificeerde werknemers op hbo- en wo-niveau en het behouden van internationale studenten voor de regio.

Beslispunten

1. Het realiseren van een structurele grensoverstijgende dienstverlening voor werkgevers, werkenden en werkzoekenden, vooralsnog bestaand uit de diensten 'Grensinformatiepunt' (GIP), 'Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling' (SGA) en 'Expatcentre'.
2. Voor deze structurele grensoverstijgende dienstverlening voor 2023 een bedrag beschikbaar te stellen van maximaal € 478.253 passend binnen de reeds door de Raad hiervoor gevoteerde middelen, waarbij eventuele bijdragen van later toetredende partners, derden en/of subsidies naar rato in mindering worden gebracht.
3. Voor de pilot Talent Coalition voor 2023 een bedrag beschikbaar te stellen van € 50.820, te dekken uit voor regionale economische samenwerking gereserveerde middelen (coalition of the willing), waarna deze bij gebleken succes zal worden ingebed in de structurele grensoverstijgende dienstverlening.
4. In 2023 met de partnergemeenten en dienstverleners te komen tot een samenwerkingsovereenkomst, met de intentie om de subsidierelaties met de dienstverleners voor de periode 2024-2026 en de Talent Coalition vorm te geven.
5. De dekking van 0,5 fte inzet van Podium24 voor de Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling Maastricht in 2023 (en beoogd 2026) te dekken uit het W-deel van het re-integratiebudget (€ 38.000 per jaar excl. indexering).

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 22 december 2022:

Conform.

Collegevoorstel

1. Aanleiding

De Euregionale ligging van Zuid-Limburg is al langere tijd een belangrijke factor in de regionale economische ontwikkelingsstrategie. Beleidsmatig wordt de betere ontsluiting en benutting van de grensligging steeds benadrukt. Er wordt daarbij gekozen voor een positionering van Zuid-Limburg als grensoverstijgende stedelijke agglomeratie.

Een tweede bestendige lijn in de Zuid-Limburgse koers is de aandacht voor de kenniseconomie. Vanuit dat perspectief is geïnvesteerd in de ontwikkeling van de 3 Zuid-Limburgse Brightlands campussen. Hiermee wordt de innovatiekracht van de regio en het bedrijfsleven sterker. Startups ontstaan en het bestaande MKB kan gebruik maken van de beschikbare kennis. De kennisinstellingen in Zuid-Limburg, verbonden aan de campussen, verhogen via de campussen hun aantrekkelijkheid nationaal en internationaal voor wetenschappers en studenten.

De Zuid-Limburgse economie en arbeidsmarkt staat voor grote uitdagingen die samenhangen met de transities waarvoor de samenleving staat. Transitie op vlak van klimaat, energie, grondstoffen en digitalisering. Om die uitdagingen het hoofd te kunnen bieden en een toekomstbestendige economische regio te zijn, heeft het bedrijfsleven behoefte aan passend opgeleide medewerkers. Het gaat daarbij zowel om kenniswerkers als goed opgeleide vakmensen en productiekrachten. Deze behoefte is niet tijdelijk (conjunctureel) maar heeft een structureel karakter.

De realiteit van de Zuid-Limburgse economie en arbeidsmarkt is dat deze behoefte aan passend geschoolde medewerkers niet volledig ingevuld kan worden met de nu in Zuid-Limburg beschikbare beroepsbevolking. Er is sprake van een kwalitatieve mismatch. Daarnaast is ook sprake van ontgroening en vergrijzing van de beroepsbevolking. De daarmee samenhangende vervangingsvraag is eveneens een serieuze uitdaging.

2. Context

Om deze economische ontwikkeling in relatie tot de arbeidsmarkt te faciliteren zijn verschillende diensten in de loop der jaren opgezet.

- De Grensinformatiepunten (GIP' s) ondersteunen werknemers, werkzoekenden en ook werkgevers die te maken krijgen met de verschillen in wetgeving op vlak van fiscaliteit, sociale zekerheid, enz. Het gaat daarbij om Nederland/Duitsland (GIP Eurode) en Nederland/België (GIP Maastricht). Via de ondersteuning van de GIP' s kunnen burgers bewuste keuzes maken en oplossingen vinden voor de verschillen. Daarmee wordt de mogelijkheid om een baan aan de andere kant van de grens te aanvaarden een reële optie.

- De Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling (SGA' s) zijn eveneens georiënteerd op de combinatie Nederland/Duitsland (SGA Kerkrade) en Nederland/België (SGA Maastricht). De focus hangt samen met het partnernetwerk aan de andere kant van de grens en ook met de specifieke kenmerken van de regio's. Er is dus sprake van een zekere mate van specialisatie en wederkerigheid. In de huidige krappe arbeidsmarkt zijn de SGA' s vooral een hulpstructuur voor het bedrijfsleven om de bredere Euregionale arbeidsmarkt te bereiken. Zij bieden uiteraard ook voor de werkzoekende een verruiming van het zoekgebied. Het bestaan van de GIP' s maakt het functioneren van de SGA' s in de praktijk beter mogelijk. De vragen die burgers en werkgevers hebben kunnen immers worden beantwoord.
- Het 'Expatcentre Maastricht Region (ECMR)' heeft een meer internationale context. Het is primair gericht op de ondersteuning van kenniswerkers en hun werkgevers. Daarbij moet niet alleen worden gedacht aan gerenommeerde wetenschappers en experts maar zeker ook aan jonge startende onderzoekers/professionals, aan afgestudeerden van bijv. de RWTH en Universiteit Maastricht die niet afkomstig zijn uit de Euregio of EU maar wel een volgende stap in hun loopbaan in de regio willen zetten. Het ECMR zorgt voor de versnelde formaliteiten en adviseert over het wonen, werken en leven in Nederland/Zuid-Limburg. Werkgevers worden via het Expatcentre geïnformeerd over wettelijke kaders en stimulansen voor het (ook) in dienst nemen van internationale werknemers.

Deze diensten zijn projectmatig ontwikkeld maar inmiddels uitgegroeid tot structurele vormen van dienstverlening. De financiering is echter nog steeds projectmatig. Het gevolg daarvan is dat elk jaar uit allerlei losse subsidies de begroting dekkend moet worden gemaakt. Dat raakt negatief aan de betrouwbaarheid, continuïteit en samenhang van de dienstverlening voor werknemers, werkzoekenden en werkgevers naar de toekomst.

De arbeidsmarkt is benoemd als prioriteit in de Economische Visie 2040 en het Coalitieakkoord. Het belang van een goed functionerende grensoverstijgende arbeidsmarkt haakt aan bij de regionale economische samenwerking (ESZL), de samenwerking binnen de Arbeidsmarktregio Zuid-Limburg en NOVEX.

3. Gewenste situatie

Borgen diensten voor de grensoverstijgende arbeidsmarkt

Nu de dienstverlening een structureel karakter heeft gekregen met structurele partnernetwerken in Zuid-Limburg, de Duitse grensregio en de Belgische grensregio, is er ook behoefte aan een meerjarig geborgde structurele vorm van financiering. Daarbij is uitgangspunt dat de diensten een samenhangend pakket aanbieden, en allen nodig zijn om de grensoverstijgende arbeidsmarkt te benutten voor werkgevers en inwoners.

Samen met de beide andere centrumgemeenten Heerlen en Sittard-Geleen is in 2021 en 2022 een plan ontwikkeld om deze diensten te borgen. Gemeente Maastricht heeft in 2021 en 2022 de regie over dit proces gevoerd, in nauwe samenwerking met – naast Heerlen en Sittard-Geleen - ook gemeente Kerkrade, als hosting organisatie van de SGA Kerkrade en het Zweckverband Aachen, als hosting organisatie van GIP Aken Eurode.

Doel van deze brede aanpak is een sterke regionale en grensoverstijgende arbeidsmarkt, euregionaal en internationaal functionerend, gericht op kunde- én kenniswerkers en voor zowel de inwoner als de werkgever.

Initieel is gekoerst op het realiseren van de afzonderlijke dekking van de diensten.

Gaandeweg het proces werd – mede onder impuls van Heerlen – gekozen om in één slag een fundament te leggen onder alle diensten en te sturen op een samenhangende doorontwikkeling (zoals op een gedeelde werkgeversaanpak, afstemming van de backoffices van de beide SGA's en het door SGA en GIP samen opereren in de regio in een 'one stop shop').

De portefeuillehouders economie van Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen hebben op 16 september ingestemd met dit plan en opdracht gegeven een gezamenlijk voorstel te ontwikkelen voor de resp. Colleges, uitgaande van structurele borging. In de uitwerking wordt nu de dekking voor 2023 geregeld, waarna begin 2023 een samenwerkingsovereenkomst wordt uitgewerkt op basis waarvan de verdere financiële relatie voor 2004 e.v. wordt vormgegeven, tijdig voor verwerking in de kader/voorjaarsnota's. Deze nota geeft doorkijk van de kosten en maximale dekking, ook na 2023.

Het formaliseren van de gevraagde maximale bijdragen laat onverlet dat wordt ingezet op het alsnog creëren van additionele dekking via bijdragen van derden voor 2024 e.v. Daarmee kan enerzijds de

te leveren financiële bijdrage bij de partners worden verminderd maar kunnen ook vernieuwing en (tijdelijke) uitbreidingen worden gefinancierd. Zo is de aanpak opgenomen in het voorstel voor de Regiodeal 'Zuid-Limburg maakt Nederland groter'.

Naast het nu formaliseren van de bijdrage voor 2023 (en beoogd 2024 e.v.), is meer gevraagd in de samenwerking. Iedere gemeente is zelf ook medeverantwoordelijk voor het succes. De gemeenten spreken in de op te stellen samenwerkingsovereenkomst o.a. af dat zij:

- Samen sturen op de (samenhangende) uitwerking, jaarlijks evalueren en waar nodig bijsturen.
- Inzet leveren vanuit het eigen accountmanagement, communicatie en publieke diensten, om zo bij hun regionale werkgevers, werknemers en inwoners de diensten optimaal te positioneren en input te halen hoe het beter kan.
- Bij het door nieuwe omstandigheden verminderen van de bijdrage aan de diensten een periode van 2 jaar in acht te nemen. Zo wordt voorkomen dat de diensten en financieel partners op korte termijn niet oplosbare knelpunten ervaren en kan naar andere oplossingen worden gezocht.

Faciliteren pilotproject Talent Coalition

Nu de krapte op de arbeidsmarkt aanhoudt en zich de kwalitatieve mismatch in sommige sectoren scherper aftekent, zijn werkgevers steeds vaker op zoek naar talenten buiten de Euregio. Uit de ervaringen elders, bijvoorbeeld Brainport Eindhoven, blijkt dat een gecoördineerde en gezamenlijke insteek een belangrijke succesfactor is. De rijksoverheid onderkent deze uitdaging. Met de aanpak Talent Coalition wil zij verbindingen leggen naar inhoudelijk relevante arbeidsmarkten in Europa en daarbuiten. Gestuurd door de concrete vraag van (clusters van) bedrijven.

Vanuit Zuid-Limburg en Euregionaal perspectief willen wij gebruik maken van de kracht van de Talent Coalition. Het opstellen van specifieke proposities vanuit het bedrijfsleven en het coördineren van de samenwerking daarrond op niveau van de regio, de sector en het rijk zijn daarbij cruciaal. Hiermee worden werkgevers concreet gefaciliteerd bij het aantrekken en behouden van internationale werknemers op hbo en WO-niveau, daar waar de beide SGA's zich hun bemiddeling naar de werkgever richten op lbo en mbo-niveau. Het vult elkaar aan. Ook worden in samenwerking met onze kennisinstellingen en campussen internationale studenten behouden voor de regionale arbeidsmarkt.

De uitwerking vergt projectleiderscapaciteit die werkgevers benadert, clustert, behoeften verzamelt en schakelt met zowel kennisinstellingen als het Rijk om het invullen van vacatures te faciliteren die regionaal niet ingevuld kunnen worden. Instrumenten zijn ook een job portal en een portal website

die aanhaakt bij de recentelijk gelanceerde landelijke portal 'Welcome to the Netherlands'. Via het presenteren van de werkkansen en de woon -en leef kwaliteiten van Zuid-Limburg (onder de portal 'Welcome to Maastricht Region') vinden potentiële werknemers hun weg naar Zuid-Limburg en blijven zij. Via het ECMR worden deze doelgroepen weer geholpen met formaliteiten en vragen.

Belang

De samenhangende grensoverstijgende aanpak is belangrijk omdat:

1. *De beoogde structurele verankering van de verschillende onderdelen van de dienstverlening in Zuid-Limburg versterkt de samenhang, continuïteit en kwaliteit.*

De bestaande diensten zijn elk vanuit een andere initiatiefnemer ontstaan. Elke dienst kent dus ook een eigen governance. Via een structurele verankering en samenwerking kunnen de noodzakelijke verschillen worden geborgd en tegelijkertijd kan de samenhang die bijdraagt aan continuïteit, kennis, effectiviteit en efficiency worden versterkt.

2. *De werking is regionaal*

De werking van de diensten is regionaal: zij is vóór, ín en mét de regio.

3. *De werking slaat de brug tussen de regionale en de grensoverstijgende arbeidsmarkt.*

De brede aanpak brengt de 5 diensten en de Talent Coalition samen. Bij voorbeeld in één aanpak naar de werkgevers. Zij werken nauw samen met de diensten die zich richten op de regionale/lokale arbeidsmarkt, UWV en de drie Werkgeversservicepunten. Zo leveren zij de front office c.q. de bemiddelaars van de SGA's. Ook kijkt de SGA altijd eerst of een vraag van een Euregionaal werkgever ingevuld kan worden uit de geschikte of geschikt te maken doelgroepen van deze partners.

4. *Het beoogde meerjarig financieel arrangement biedt de zekerheid voor de continuïteit van de dienstverlening.*

Bij een structurele dienstverlening hoort ook een structureel financieel arrangement. Het betreft echter geen wettelijke gemeentelijke taak zodat enkel zekerheid kan worden geboden voor de lopende bestuursperiode. Beoogd is wel die zekerheid te bieden om voldoende ruimte te creëren om met een volgend bestuur nieuwe afspraken te maken op basis van een gezamenlijke evaluatie.

5. *Kansen van additionele dekking van derden*

Gemeenten zetten zich samen in om meer Zuid-Limburgse gemeenten tot de samenwerking te

laten toetreden en subsidies te werven. Die bijdragen kunnen dan in mindering worden gebracht op de nu en later vast te leggen bijdrage van de centrumgemeenten. Zij nemen nu 'de kop' vanuit het regionale belang.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

N.v.t.

5. Effect op de openbare ruimte

N.v.t.

6. Personeel en organisatie

Medewerkers van het ECMR en GIP Maastricht zijn in dienst van de gemeente Maastricht. Deze is hosting organisatie van beide diensten. De noodzakelijke groei in formatie zal ook via een dienstverband worden geregeld. In de financiële paragraaf wordt dit verder toegelicht.

De additionele functie van regisseur grensoverstijgende arbeidsmarkt en projectleider Talent Coalition zullen op detacheringsbasis of inhuur worden ingevuld.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

N.v.t.

8. Financiën

Uitgangspunt

De centrumgemeenten spreken uit de diensten te borgen.

Dat laat onverlet dat de financiering nu voor 2023 (transitiejaar) wordt afgesproken, en daarna per in de samenwerkingsovereenkomst af te spreken meerjarige financieringsperiodes, met evaluatiemomenten.

Kosten en dekking 2023 en 2024-2026

Hieronder worden de totale kosten en dekking gepresenteerd van de diensten en apart van het pilotproject 'Talent Coalition'. Vanwege de beoogde structurele verankering wordt het totaal gegeven voor 2022-2026.

De gemeenten nemen de kop vanuit het regionaal belang en de urgentie. Afspraak is dat samen wordt gezocht naar derden dekking. Er liggen de komende jaren goede kansen voor het alsnog verkrijgen van bijdragen van derden, zoals via de Regiodeal, actualisatie van convenanten voor de GIP' s, nieuwe convenanten voor de SGA's met het Rijk, het Just Transition Fund tot en met Interreg

6. De bijdragen van de gemeenten worden hierop dan neerwaarts bijgesteld. De uitkomst van de Regiodeal is bekend medio 2023.

Toegerekend per jaarschijf is het beeld als volgt:

Voor de talent Coalition is de dekking als volgt voorgesteld:

Dekking Talent Coalition	Per jaar Maastricht		52.360	49.300	50.660		€	152.320
(voorsnog projectmatig)	Per jaar Heerlen		50.820	47.850	49.170		€	147.840
	Per jaar Sittard-Geleen		50.820	47.850	49.170		€	147.840
								448.000

Brede aanpak van de grensoverschrijdende (Euregionale en internationale) arbeidsmarkt

De bijdragen van de drie gemeenten vloeien voort uit afgesproken verdeelsleutels. Voor het ECMR is gehanteerd "in welke regio woont de kenniswerker"; 68% hiervan woont in Maastricht/Heuvelland, 20% in Heerlen/Parkstad en 12% in Sittard-Geleen/Westelijke Mijnstreek. De GIP' en SGA's zijn verdeeld op basis van inwoneraantallen per deelregio van Zuid-Limburg. Daar draagt Heerlen met 44% het meeste bij, gevolgd door Maastricht en Sittard-Geleen met 34% resp. 22%.

De brede aanpak van de grensoverschrijdende (Euregionale en internationale) arbeidsmarkt van Zuid-Limburg is binnen de gemeente Maastricht een verdere doorontwikkeling c.q. verbreding van de werkzaamheden van het Maastricht International Centre. Hiervoor is binnen de begroting van de gemeente Maastricht reeds meerjarig dekking voorzien.

Door de nieuwe langjarige cofinanciering met Sittard-Geleen en Heerlen ontstaat er een bredere en stevige financiële basis waardoor er ondanks de extra kosten van doorontwikkeling c.q. verbreding van de werkzaamheden geen additionele dekking vanuit de gemeente Maastricht noodzakelijk is.

Dekking van het pilotproject Talent Coalition vindt in 2023 (en beoogd 2024/25) plaats uit al op de begroting geoormerkte middelen voor regionale economische samenwerking (Coalition of the Willing middelen').

De 0,5 fte inzet van Podium24 voor SGA Maastricht (€ 38.000) in 2023 en ook in de periode 2024-2026 wordt gedekt uit W-gelden. Voorwaarden zijn:

- De SGA Maastricht zet mee in voor de doelgroepen uit de bijstand en de uitkering.
- De resultaten (aantallen geplaatste personen e.a.) worden jaarlijks gemonitord en besproken.
- De beide andere Werkgeversservicepunten leveren hun inzet eveneens 'om niet'.

Risico's

Zoals vermeld ontstaat er door de beoogde langjarige cofinanciering met Sittard-Geleen en Heerlen een bredere en stevige financiële basis. Risico is dat een partner besluit de bijdrage te verminderen. In geval een van de deelnemende partijen in de loop van het traject de actieve betrokkenheid in de uitvoering toch stopzetten, ontstaat er niet alleen een financieel gat in de begroting van de betreffende dienst(en), maar ook in de dienstverlening. Ook raakt het mogelijk de in dienst van de gemeente zijnde medewerkers van ECMR en GIP Maastricht.

Daarom wordt in de samenwerkingsovereenkomst een opzegtermijn (voorstel: 2 jaar) in acht genomen.

De toetreding van andere gemeenten/partijen of de uitkomst van het werven van subsidies is nu niet zeker. Het eerst incidenteel dekken van 2023 biedt de mogelijkheid nieuwe bijdragen van deren te concretiseren, zoals de Regiodeal. Daarmee wordt het te dekken tekort voor de jaren erna lager.

Na besluitvorming zullen de geldstromen naar de verschillende onderdelen van de dienstverlening worden georganiseerd middels subsidiebeschikkingen met prestatieafspraken en verantwoording. Dat gebeurt niet nú, omdat bestuurlijk is afgesproken eerst over de samenhangende aanpak als totaal te besluiten, alvorens bijdragen worden uitgesplitst en apart voorgelegd per gemeente.

Btw

Er zijn btw-gevolgen verbonden aan de besluitvorming volgend uit dit voorstel. Aangezien de onderlinge relaties tussen partijen nog niet zijn uitgewerkt, is onduidelijk welke deze gevolgen zijn. Indien er nadelige fiscale gevolgen blijken te zijn voor de gemeente Maastricht, zullen de hierdoor ontstane extra kosten gedekt worden uit de beschikbare middelen.

De Btw zal worden meegenomen in de op te stellen samenwerkingsovereenkomst.

Indexering

Kostenstijging door een hogere indexering is in 2023 een beperkt risico. Dat is hoger voor de beoogde dekking op langere termijn. Met de hostingorganisaties wordt in de op te stellen samenwerkingsovereenkomst afgesproken dat dit taakstellend in de begroting wordt opgevangen, tenzij partners erin slagen de beoogde additionele dekking door nieuwe partners (zoals regiodeal) te realiseren. In dat geval wordt indien nodig meer ruimte op de begroting gecreëerd.

9. Aanbestedingen

N.v.t.

10. Participatie tot heden

N.v.t.

11. Voorstel

In te stemmen met:

1. Het realiseren van een structurele grensoverstijgende dienstverlening voor werkgevers, werkenden en werkzoekenden, vooralsnog bestaand uit de diensten 'Grensinformatiepunt' (GIP), 'Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling' (SGA) en 'Expatcentre'.

2. Voor deze structurele grensoverstijgende dienstverlening voor 2023 een bedrag beschikbaar te stellen van maximaal € 478.253 passend binnen de reeds door de Raad hiervoor gevoteerde middelen, waarbij eventuele bijdragen van later toetredende partners, derden en/of subsidies naar rato in mindering worden gebracht.
3. Voor de pilot Talent Coalition voor 2023 een bedrag beschikbaar te stellen van € 50.820, te dekken uit voor regionale economische samenwerking gereserveerde middelen (coalition of the willing), waarna deze bij gebleken succes zal worden ingebed in de structurele grensoverstijgende dienstverlening.
4. In 2023 met de partnergemeenten en dienstverleners te komen tot een samenwerkingsovereenkomst, met de intentie om de subsidierelaties met de dienstverleners voor de periode 2024-2026 en de Talent Coalition vorm te geven.
5. De dekking van 0,5 fte inzet van Podium24 voor de Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling Maastricht in 2023 (en beoogd 2024-2026) te dekken uit het W-deel van het re-integratiebudget (€ 38.000 per jaar excl. indexering).

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Na besluitvorming zullen voor 2023 de incidentele subsidierelaties met de 5 diensten worden geformaliseerd. Ook zal de invulling van de Talent Coalition en de regionaal regisseur worden uitgewerkt voor dat jaar.

Zo spoedig mogelijk zal in 2023 een samenwerkingsovereenkomst worden opgesteld tussen de drie gemeenten en de 5 diensten (waarvan Maastricht zelf hosting organisatie is van het ECMR en GIP Maastricht). Hierover wordt apart besloten. De outcome is input voor de resp. kader/voorjaarsnota's. Bij het opstellen van de overeenkomst worden de juridische en financiële vakspecialisten van de drie gemeenten betrokken.